

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku A.K.
przy uczestnictwie A.K., W.B., Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta K., Gminy Miejskiej K., Prokuratury Okręgowej
w K. i „P.” S.A. z siedzibą w P.
przy udziale Prokuratora Prokuratury Krajowej
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika Gminy Miejskiej K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 12 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestnika Gminy Miejskiej K. na rzecz wnioskodawcy A.K. oraz uczestników A.K. i W.B. kwotę 1401 (tysiąc czterysta jeden) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania wobec wykazania przez skarżącego, że sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności

w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ustawodawca zmierza w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisanie jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie wyżej wymienionych przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 kwietnia 2019 r. uczestniczka postępowania Gmina Miejska K. oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle juretycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju juretyki, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych wymagań nie spełniła skarżąca powołując się na problem określenia cech właściwych dla posiadania samoistnego prowadzącego do

zasiedzenia nieruchomości oraz wyróżnienia tego typu posiadania od posiadania służebności gruntowej. Podnoszone zagadnienie prawne pozbawione jest bowiem waloru nowości, który uzasadniałby aktywność orzecznictwem Sądu Najwyższego na skutek przyjęcia przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Na tle spraw o zasiedzenie problematyka cech wyróżniających posiadanie samoistne nieruchomości jako determinanta zasiedzenia nieruchomości była wielokrotnie analizowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 grudnia 2019 r., I CSK 550/18, nie publ.; z dnia 11 października 2019 r., I CSK 441/18, nie publ.; z dnia 3 kwietnia 2019 r., II CSK 120/18, nie publ.; z dnia 26 kwietnia 2017 r., I CSK 426/16, nie publ.; z dnia 17 stycznia 2017 r., IV CSK 139/16, nie publ.; z dnia 6 października 2016 r., IV CSK 759/15, nie publ.; z dnia 4 marca 2016 r., I CSK 519/15, nie publ.; z dnia 27 czerwca 2015 r., I CSK 309/14, nie publ.). W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 64/07 (nie publ.) wyjaśniono także, iż posiadanie służebności jest odrębną postacią posiadania niż posiadanie rzeczy. Nie obejmuje ono władania rzeczą, ale faktyczne korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności. Kontekst problemowy zarysowany przez skarżącą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazuje takich argumentów, które uzasadniałyby uznanie, że mamy do czynienia z nowym ujęciem tego zagadnienia pozbawionym oparcia merytorycznego w dotychczasowej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego dotyczącej przesłanek determinujących uznanie, iż władztwo realizowane w odniesieniu do nieruchomości będącej przedmiotem zasiedzenia wykazuje cechy posiadania samoistnego. Nie budzi więc wątpliwości w orzecznictwie, jakie cechy powinno wykazywać posiadanie prowadzące do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, a jakie posiadanie rzeczy prowadzące do nabycia jej własności przez zasiedzenie. Odróżnienie posiadania samoistnego nieruchomości od posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie zależy zawsze od oceny przez sąd określonych okoliczności faktycznych ustalonych w sprawie.

Nie można także uznać za skuteczne powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tych elementów nie można przypisać przedstawionemu przez skarżącą uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, do przeniesienia posiadania może dojść w każdy ze sposobów wskazanych w art. 348-351 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1999 r., I CKN 201/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 93, z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CKN 859/99, nie publ. i z dnia 23 listopada 2004 r., III CK 382/03, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., V CSK 269/12, nie publ. i z dnia 15 czerwca 2016 r., II CSK 630/15, nie publ.). Objęcie przez wnioskodawcę po śmierci jego ojca w faktyczne władanie nieruchomości objętej postępowaniem, wbrew stanowisku skarżącej, nie było przeszkodą do uznania, że mogło dojść do przeniesienia posiadania całej nieruchomości na wnioskodawcę wskutek czynności dokonanej pomiędzy nim a uczestniczkami A.K. i W.B., gdyż – jak to wynika z art. 176 § 2 k.c. w zw. z § 1 tego artykułu – na spadkobierców z mocy prawa, z chwilą otwarcia spadku, bez spełnienia dodatkowych przesłanek, przechodzi posiadanie rzeczy przez spadkodawcę w okresie biegu zasiedzenia ze skutkiem polegającym na doliczeniu czasu tego posiadania przez poprzednika (spadkodawcę) na rzecz spadkobierców. Ziszczenie się tego skutku nie zależy od tego, czy spadkobiercy objęli w faktyczne władztwo rzecz znajdującą się dotychczas w posiadaniu spadkodawcy, a więc czy kontynuują jego posiadanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKU 105/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 197). Z tych przyczyn nie można uznać, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutu naruszenia art. 348 k.c., art. 176 § 1 k.c. oraz

art. 172 § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, że A.K. oraz W.B. przeniosły samoistne posiadanie na rzecz wnioskodawcy.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 2 pkt 6 w zw. z § 5 pkt 1 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).